

הקדמה למורה

"אגדה חיה" הוא מיזם מוזיקלי-זואולוגי של היוצר שחר אבן צור (מוניקה סקס), בשיתוף מוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, אוניברסיטת תל אביב. המיזם מציג את הרעיון כי בטבע הישראלי (ובטבע בכלל) קיים מגוון רחב מאוד של בעלי חיים, תוך התמקדות ב"כוכבים" הפחות מוכרים של הטבע בארץ ובמאפיינים הייחודיים להם. צוות חוקרים במוזיאון סייע בבחירת בעלי החיים לאלבום וסיפק את המידע המדעי עליהם. אבן צור חקר, למד, כתב, הלחין ושר, התאים לכל דמות את הסגנון המוזיקלי שלה, ויצר אלבום ייחודי, שמבוגרים וילדים יכולים ליהנות ממנו כאחד.

תקציר הפעילות

היכרות עם בעל חיים נפוץ בסביבת האדם דרך האזנה לשיר ומשחקים.

מטרות הפעילות

1. היכרות עם מאפייני חיית הבר הנפוצה בסביבת האדם.
2. העמקת החיבור של התלמידים לחיות בר בסביבתם.

שכבת גיל

יסודי

קישור לשיר ולמידע נוסף על צב יבשה מצוי:

<https://smnh.tau.ac.il/legend/turtle/>

פתיחת הפעילות - האזנה מודרכת

צפו בקליפ על צב היבשה המצוי [בקישור](#). לפני הפעלת השיר בקשו מהתלמידים לשים לב לפרטים הבאים, המופיעים בשיר:

א. ממה הצב מודאג? (אין לו שטח מחיה, הוא מתקשה למצוא מזון, אנשים אוספים אותו הביתה, הוא מפחד מתנים ומדריסה)

ב. ממה הצב ניזון? (בעיקר מצמחים, אבל גם מחיות קטנות)

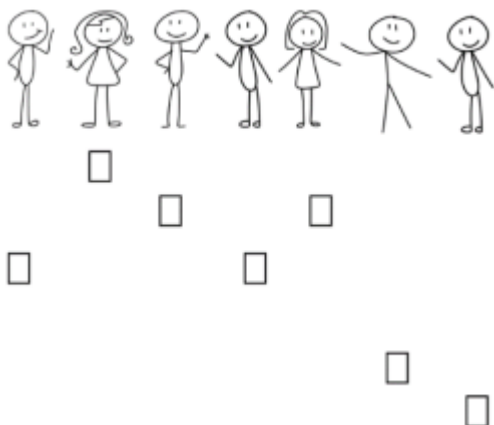
חיות בר הן כל אותן חיות שלא ביתו על ידי האדם, החל מחרקים זעירים ועד יונקים גדולים. חיות הבר ממלאות תפקידים חיוניים במערכות האקולוגיות שהן חלק מהן: חלקן מאביקות צמחים, אחרות מפרקות חומר אורגני, יש המפיצות זרעים ואחרות מסייעות בוויסות אוכלוסיות מזיקים. הכרת חיות הבר החיות בקרבת האדם מאפשרת לתלמידים להבין את חשיבותן ולחזק את תחושת האחריות והמסוגלות של התלמידים להגן על חיות הבר בסביבתם הקרובה.

פעילות בעקבות השיר

נשחק משחק שידגים בצורה חווייתית את הקשיים של צבי היבשה, ויעודד את התלמידים לחשוב על דרכים לעזור להם.

1. נסדר את התלמידים בשורה (זה ליד זה), נגדיר את קו הסיום במרחק של עשרה צעדים קדימה.
2. מול כל תלמיד/ה, במרחקים שונים, נפזר דפים הפוכים שעליהם כתובים אירועים בחיי הצב (מצורפים בהמשך המערך). האירועים מציגים הזדמנויות (כמו "מצאת מזון!") או איומים (כמו "הגעת לכביש שאתה לא יודע כיצד לחצות").

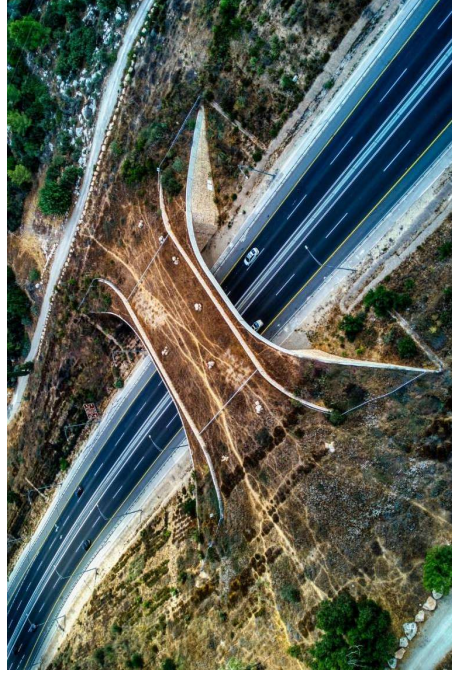
3. בכל מחיאת כף של המורה, יתקדמו התלמידים צעד אחד קדימה.

4. מי שנחת על הדף שלו מרים אותו ומקריא לכיתה.
5. הכיתה מחליטה ביחד אם האירוע המתואר הוא איום או הזדמנות, ובהתאם התלמיד/ה ייקחו צעד אחורה (איום) או קדימה (הזדמנות). התלמידים ישמרו בידם את הדף עד סוף המשחק.

6. כולם ממשיכים להתקדם ביחד על פי קצב המחיאות של המורה. המשחק מסתיים כאשר כולם הרימו את הדפים שלהם.

7. לסיכום, נושיב את התלמידים במקומם, כדי לראות מי נשאר מאחור ומי מקדימה. נסכם את האירועים החיוביים מול השלילים.

הקיימו גשר אקולוגי: מעבר
חציה מוגבה מעל הכביש
לבעלי חיים. עכשיו אני יכול
לחצות בבטחה!

הכריזו על שמורה חדשה.
עכשיו לא ידרסו אותי!

הרחיקו תנים מרהאזר. עכשיו אני רוצה יותר בטוח מפני זיספרים!

הקימו גדר נמוכה לאור הבטיח: עכשיו לא ארד בטעות שובש!

הסבירו ואיבסו בר מוגנת :ומחא רב אוספים אותי

אסרו על נסיעת טרקטורונים בשטח הטבעי שב אני חי עכשיו לא ידעו אותי

הגבילו את הבכירה באזור.
עכשיו שטח המחיה שלי
לא מצטמצמים!

שקמו שטח מחיה
שנפגעו. עכשיו יש לי מקום
לחיות בו!

חוקרים שמו עלי משדר.
עכשיו הם יודעים איפה אני
חי ואיפה צריך להגן עליו!

הקימו מרכז הצלה לצבים
פצועים. אם אפצע, יטפלו
בני

הקינו עמותה ששומרת
על עכשיו ויש מי שמגן
עליו

הקינו ותוכנית לניטור
אובסולסיות הצבים. עכשיו
יש מידע על המצב של
האובסולסיות שלי.

מצאתי מזון ואני זוכה,
תולעים וצמחים טעימים.

מצאתי בת זוג לרבייה,
והיא הטילה ביצים בגומה
שרהא חפרה!

הגבירו את האכיפה

והפיקוח על מכירת חיות

בר. עכשיו כבר לא מנסים

ללכוד אותי.

הגבירו את האכיפה נגד

נסיעה לא חוקית בשטחים

פתוחים. עכשיו אני

הרבה יותר בטוח.

נפצעת, אבל מיששה מצא
אותי והעביר אותי לבית
החולים לחיות בר בספארי

ביצעו פעולות לשיקום
הצמחייה המקומית,
ועכשיו יש לי יותר מקורות
מזון טבעיים.

הגעתי לכביש, ואני חושש
לחצות אותו. איך אגיע
לשדה בצד השני?

בנו שכונה חדשה על
שטח השדה שבו גרתי

התנים מתרבים מאוד כי
הם ניזונים מפחי האשפה
של בני האדם, ועכשיו
התנים מנסים לתקוף אותי.

הגעתי לאספלט
רוחת. קשה לי לחצות
את הכביש!

כלי רכב שנוסעים בשטח דורסים את הקינים שבהם מוטלות הביצים שלי.

טרקטורונים נוסעים מהר בשטח הפתוח שאני חי בו ומסכנים אותי.

הצבים הצעירים שלי,

שרק עכשיו בקעו והשריון

שלהם עדיין רך,

נטרפו על ידי תן.

הצבים הצעירים שלי,

שרק עכשיו בקעו והשריון

שלהם עדיין רך,

נטרפו על ידי עורב.

מישרהו אסף אותי כחיית
מחמד הביתתה, כי הוא לא
ידע שאני חיית בר מוגנת.

הצבים הצעירים שלי,
שרק עכשיו בקעו והשריון
שלהם עדיין רך,
נטרפו על ידי כלב,
שהתרוצץ ללא רצועה.

קשה לי למצוא עלה ירוק
או פרח לאכול, יש מדרכות
ומדרגות בכל מקום.

למרות שקוראים לי צב
יבשה מצוי, אני כבר לא
באמת מצוי... וקשה לי
למצוא בנות זוג לרבייה.

הייתה שריפה בשדה שהיה
הבית שלי, וקשה לי להגיע
לאזור טבעי חדש.

אני איטי וקשה לי להגיע
לשטחי מחיה חדשים
שמתאימים לי.

מישרהו אסף אותי ואת כל החברים שלי כדי למכור אותנו כחיות מחמד.

אכלתי מזון צמחי מרוסס בשדה חקלאי ואני לא מרגיש טוב.